

Debrecen 1869

67-73. szám

53, 54. szám

kiegészítő

1869.

16. szám.

Csütörtök, július 22.

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.
Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.
3 hónapra 3 „, 50 kr.

Egyes szám
10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecseyház földszinén a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszertint

Nyitási: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.

Előfizethetni helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségénél. Egyébütt a postahivatalok utján.

Politikai napi szemle.

Ma a németországi eseményekről úgy szólnak semmi hírt sem közölhetünk. Annál jelentékenyebbek az olaszországi és franciaországi tudósítások, a mennyiben a nap eseményeit első sorban ezuttal az ökumenikus zsinat és az új francia miniszteri cabinet képezik.

Rómában a zsinatérti egyházi könyörgések elrendeltettek, s a római hívő nép buzgón imádkozik az igazsághoz egyedül elvezető szentlélekhez, hogy az a pápát és az összegyűlendő püspököket a megvilágosodás kegyelmében részeltesse. — Az „Univers.“ szerint a pápa már egyedül csupán a zsinatnak él. Midőn legközelebb 99 éves bátyjának halála oly annyira leverte, a zsinati gyűlésterem munkálatai megszemlélésében keresett vigaszt, és szórakozást. A Rómában épen most megérkezett Feszler püspöknek, ki a zsinat titkárává nevezetett ki, a Vatikánban rendeztetett be a pápa egy pompás lakosztályt. E fő pap most a bizottmányok által a zsinatra nézve tett előmunkálatok átvizsgálásával van elfoglalva. A zsinat megnyitása alkalmával mondandó egyházi beszéd tartásával Passavali, a volt apostoli lelkész van a pápa által megbízva. A zsinat szertartásmestere Ferrari minden püspöknek megküldte azon utasításokat, melyek a zsinat alkalmával hordozandó ruhák és papi ékességek vonatkoznak.

A „Weelly Register“ cath. hetilap értesülése szerint nyolcz anglicanus lelkész is meg fog jelenni a zsinaton, s az ott egybegyűlt püspökök elébe fogják eldöntés végett terjeszteni felszenteltesök érvényességének kérdését. Hír szerint semmi fáradtság nem fog kiméltetni, az anglikánusok egy nagy részének a cath. egyházzal leendő egyesíthetősére. Az illető lelkészek már több római egyházi hatósággal összeköttetésbe helyezték magokat, s igen sok bátortást nyertek, s ezek elhatározták, hogy egy püspököt fognak felkérni, ki ügyüket a zsinat elébe terjeszse.

Az Olaszországgal való modus vivendi helyreállítására most Rómában kevesebbet gondolnak mint valaha. Nehány olaszországi megbízott, mint Vegezzi, Cantelli, gr. Fee ugyan a pápa több minisztere által el lőnek fogadva, de csupán azért, hogy megmondhassák nekik, hogy kívánalmaikat teljesíthetetleneknek tartják. — Latour D'Auvergne-nek francia külügyminiszterré történt kinevezése folytán a pápai curia még dolyfőssebbé lett, bárha más oldalról igen nagy szomorúságot okozott is Róma hivatalos köreiben, Rouher urnak oly váratlanul történt kiesepnése a francia miniszteri cabinetből.

A zsinati előkészületeknél még inkább lekötve tartják jelenleg Európa figyelmét a franciaországi események.

Az új miniszterium összeállításával a kü

önböző párisi lapok ítélete szerint csak az, absolute hivatalos lapok vannak megelégedve; a többi hirlap többé kevésbé bosszankodik.

A „Journal des Debats“, mely azon lelkesedés által, melylyel a császár reformuzenetét fogadta, saját pártján (az orleanista pártton) áruást követett el, ma kiszámítja, hogy az új miniszterium a törvényhozó testületben csupán 136 biztos szavazattal rendelkezik. Miután pedig ezen testület 292 tagból áll, így a miniszterium nincs többségben. Csak azon föltétel alatt, hogy a cabinet a jelzett reformokat kezdeményezési minimumnak tekinti, s azokat bővíteni fogja, juthatna az a házban többségre.

De ha a 12-én jelzett reformokat még megnyirbálná, mint a volt miniszterium a jan. 19-ki programot, akkor bizonyosan kisebbségben marad. Az elégtelnek és elégedetlenek közt középállást foglal el az „Univers“, mely tudvalevőleg az ultramontanok főközlőnye. Ez meg is van elégedve, meg nincs is. „Az új kabinet a régi, csak hogy kevesebb befolyással és képességgel,“ mondja a nevezett lap, „ismét a személyes hatalom az, mi fentartotta magát, csak hogy a nélkülözhetlenné lett szónoki tehetségek nélkül.

Rouher és Baroche mindenesetre többet értenek az államügyek vezetéséhez, mint Bourdeau és Leroux.“ Az „U.“ állítja azt is, hogy a parlamenti párt azzal, hogy Vuitry és Chasseloup Laubat a kabinetbe beléptek valóban mit sem nyert. Ellenben örömet fejezi ki az ultramontan lap Duruy és Lavalette visszalépése felett, és pedig azért, mert Lavalette a római kérdésben a megszállás abbahagyása mellett nyilatkozott, Duruy pedig az oktatásügyet antikerikális módon vezette.

Lavalettenek Latour D'Auvergne általi helyettesítését pedig valódi nyereséynek tekintik az ultramontan ügyre nézve. „Az új külügyminiszter nem csak tökéletesen képesített egyén, hanem egyszersmind az elv embere is, írja az Univers. „Miután a külügyminiszteri tárcza ilyen kezekben van, biztosan elhihető, hogy a kormány elhatározta magát gondoskodni arról, miszerint a pápa világi hatalma Olaszország által respectáltassék.“

Ez a legfontosabb dolog az ultramontanokra nézve, kik az új kabinetet ugyan gyengének tartják, de azért még is megkövetelik tőle, hogy a pápa a világi hatalmát minden áron megvédelmezze.

Az „Univers“ nézete ritkán szokott előtünk irányadó lenni, de a következőkben minden esetre tökéletesen osztjuk nézetét, s ez egyszer fején találta a szegyet. „A midőn a császár,“ mond az „U.“ „a 116 követ interpellációját oly nagy hirtelenséggel elfogadta, s leghivebb minisztereit feláldozta, s félig meddig reformokat ígért, oly ajtót nyitott ki, melyet többé betenni nem tud. Azt hiszi, hogy a Tierpártban szakadást idézett elő, pedig

abból 20, legfeljebb 30 tagot szakított el a majoritástól, kik köpenyüket a szél szerint forgatták.

A csalódott és kijátszott középpárt most már inkább fog bizni az ellenzékben, mint valaha. A krisisek még nincs vége, az csak új phasisba lépett, melyben az erősbödött ellenzék, gyengültebb kormányval áll szemközt. A francia császár sejtje ezt mind, s épen azért látta jónak, hogy nyugta lehessen, a törvényhozó testületet ad graecas calendas elnapolni.

Mint tegnapi számunkban említettük a spanyol cortesek is elnapolták magokat. — Don Carlos, madridi tudósítások szerint eddigi tartózkodási helyéről Párisból titkon el távozott, s bár a francia rendőrség egész a határig üldözte, Navarráig eljutott. Ugylát-szik a Carlísták elérkezettnek találják az időt valami döntő csin elkövetésére. Hogy ez sikerülni nem fog, azt előre mint bizonyost írhatjuk.

A többi politikai eseményekre vonatkozólag „külföld“ rovatunkra utaljuk ezuttal az olvasót.

Ujdonságok.

□ Nagyváradon működő színészeink a Csokonai szobor költségére 32 frt 10 krt gyűjtöttek magok közt, s ismerőseik körében; az egyes adományozók névsorának az adott összeggel együtt közlését akkorra tartjuk, midőn az augusztus 1-ső napjára kitűzött dal-, zene- és táncszestély jövedelméről nyilvános számadást teendünk. Addig is szolgáljon ez a tisztelt közönségnek tudomásul s némi buzdító példaul. Ha mindenki ily szempontból tekintené a kitűzött czélt, s tehetségéhez képest ily arányban járulna ahoz, mint derék színésztársaságunk, melynek tagjai, ha személyesen meg nem jelenhetnek az estélyen, annak jövedelméhez adományaikkal járulva, szellemileg köztünk leendenek: semmi kétség, hogy a Csokonai ércszobor gránit talapatához szükségelt összeg még a folyó évben együtt lehetne, s a városunk díszére szolgáló szép szobrot legfőllebb a jövő évben, kijelölt helyére felállíthatnók. Debreczen 1869. Július 22. Komlóssy Imre, a debreczeni dalegylet elnöke.

— Az emlékkerttársulat vasárnap, július 25., délelőtt 10 órakor közgyűlést tart a városház nagy termében. Tárnyak: elnökválasztás és a Csokonai-szobor iránti intézkedés.

— Aszalai Kónya József, Debreczen városnak az ideigleneg alatt volt főjegyzője ma reggel meghalt, 32 éves korában. Béke hamvaira.

— A színházi raktár és festőterem épülete már annyira haladt, hogy a tetőig fel van rakva.

A színház kerte csinos, eleven fasorok szegélyzik az udvar körületét, s eltakarják szem elől azon pontokat, melyek a nézőre kellemetlen behatással voltak; csak a Friedház vakolatlan falzata kukucska még ki disztele-nül a fák közül; bizony ideje volna már, hogy a városi hatóság szépszéti közege erélyesen lépne fel a nevezett háztulajdonos ellen, ki évek óta fittyet hány az előjárásnak, mely által az éktelenül kinéző vakolatlan fal bevakoltatására több ízben felszólított; a színház udvara csinos kinézése sokat vesz a téglafal oda nem illő tekintete által. Merni kell a makacsságot megbüntetni, mely daczol a hatóság tekintélyével és a jóízű követelménye ellenében.

Hát a színházi kapuk mikor készülnek már el?; ha kértté alakított az udvar: óvni is kellene azt a rongálástól, s a szép öszhang-zás igényei is kielégítésre várnak; a színházi tartalékpénztár megbírnia e költséget, vagyis inkább: beruházást!

— A házak előtti újabb időben ültetett fasorok kellemes hatással vannak a szemre, s poros városunkban jövőre valóságos óvőszerekül fognak szolgálni; különösen a Teleky utca kinézése igen szép, a hol majd minden ház előtt fiatal fák diszelegnek. Ha a faültetés csak 10 évvel ezelőtt megkezdett volna városunk utcáin: kellemes sétatellyekké alakultak volna az utcák, a mellett az egészségi állapot is kedvezőbb leendett. De jobb későn, mint soha. — Egy polgártársunk régen tervezi főpiacunk befásítását is; óhaj-tandó volna, e tervet nyilvánosság elé hozni.

— Alig emlékezünk, hogy a gyümölcs városunkban valaha ily drága lett volna. Bár a gyümölcs minősége legtöbb esetben a termés minőségével visszas arányban áll, ez idén még ez sem bizonyult igaznak, mert a legtöbb alma, körte, férges fejlet-leu, s ize is olyan mintha mind kinjában ért volna. No de legalább ha rosz a gyümölcs, még is az vigasztallhat, hogy ha rosz gyümölcsöt eszünk is, drágán esmegézzünk, mert a valamire való nyári körte darabja 4 krajczár a barackké 2—3 krajczár. Mig más években a körte párja volt 1 krajczár, s a barackkot 2 krajczárjával iteze számra lehetett venni. — A dinnye is kezd már piacunkon mutatkozni, de még többnyire igen apró, bár az

idén a dinnye termés meglehetősen ígérkezik lenni.

— Volt már említés téve lapunkban azon disztelen ganédomb felől, a melyet Fried Károly ur a zsidó kevet kapujába rakatott. Daczára annak hogy Fried ur a mezei rendőri kapitány által annak elhordására már több ízben felszólított még mindig ott hever az arra járók szeme és orra kitűnő gyönyörködtetésére. Ha a szép szó nem használ legjobb lesz fokozatos büntetéssel tekintélyt szerezni a hivatalos közeg okadatolt felhívásának.

** Tegnap a vasuti munkálato k megszemlélése végett kimentünk az új vonal-hoz, hol azonban nagyon kevesen dolgoznak, és a munka nem igen serényül folytatatik.

— A piaczon a főörház előtt egy kis comikus eset adta magát elő a mi sírással végződött. Ugyanis egy két kerekű járművön, a minek taliga a neve, amugy csak könnyeden felszórva magasra rakott s kötetlenül hagyott apró szalma szállított, a melynek a tetején egy apa fiával kényelmesen helyet foglalt, de egy kis zökkenés által előbb a kényelmesen ülők, utánna a szalma egy percz alatt a földön heverték, az apa arczra-bukván, kissé vértett, míg a fia nevetve talpra ugrott, a szalma pedig a vígan lengő szél által, felseprett piacunkat csaknem egészen szépen belepte.

— Meghaltak: Jul. 20. csapóut. Liptai János szappanos 43 év. tudóvsz, vargaut. Faze-kas János földmives f. Fer. 6 het. sorv. Jul. 21. pfa Balog Mihály f. József 5 hón. aszkór, Jul. 22. csapóut. Aszalai Konya József volt városi tisztv. 32 év. tudóvsorv.

Érdekeink Debreczenben.

II.

Másik tárgy, mire fókintetet kell fordíta-nunk, az erdőség.

Tudjuk, hogy a mintegy 45,000 holdat tevő erdőből tulajdonképp körülbelül 21,000 hold a tiszta erdő, a többi pedig kaszálló; még pedig olyan kaszállóföld, mely száz meg száz apró bir-tokos által szántás alá és szénatermő földnek használtatik; a favágatási jog a városi közönsé- get illeti; s az erdő e czélból városi erdőszök fel- ügyelete alatt áll; a levágott fából, mely évenként mintegy 10,000 öre megy, a házzal bíró lakosok beltelkeik arányában kapnak illetőséget, mi com-pentantiának nevezetik, körülbelül 5000 ölet éven- kint, a többi pedig a városi közönség szükségéire fordittatik eladás s jótékonyági adományozás útján; s mellesleg mondvá, ezen jövedelmi ág, a többivel, t. i. a regáléból, vamból s községi egyéb javakból befolyó jövedelem levén a közsükségek fedezésének alapja, ez tette lehetővé, hogy Deb-

szik a hegyeknek sziklás teste, melyen vizmosá-sok futnak végig, mint megannyi tátongó sebek. Fent a hegy tetején, a szomszédország örháza lát-szik; ha azt elérték mentve vannak.

Az üldözöttek tanácskoztak, bevárják-e a nap lementét, vagy rögtön megkezdjék a terhes hegyi utat. — A hegy felette sziklás, telve viz-mosásokkal, s az éjszakai utban könnyen eltéved-hetnek, vagy valamely mélység megakadályozhat-ja utjokat, de meg a legközelebbi helységről hal-lották, hogy erős csapat jön, a határ őrzésére, mely még estig megérkezhetik. A rögtöni ut mel-let több ok szólt; a hegynek majdnem feléig biztosságot nyújt az erdő, azután valamely vizmo-sásban némileg fedezve lesznek. A földolog az, hogy észrevétlen hátrahagyják a hegynek két-harmadát, aztán nem érik utól az üldözők.

Rövid ima után hozzá kezdtek a felmenet- telhez; kiválasztották a legmélyebb vizmosást, mely kanyargva futott fel a hegy oldalán s clin-dultak annak fedezete alatt. Az átmelegedett ve-res föld égette lábaikat, a porhanyó talaj nehezi-tette a járást, úgy hogy gyakran kiálló gyökerek-be és indákba fogózva haladhattak felfelé. Majd egy keresztbe dőlt faderék, majd gördülékeny szik-ladarabok, vagy sűrűvé nőtt tövisek gátolták hal-ladásukat. S midőn a vizmosás végét elérve sik helyre jutottak, kimerülve dőltek a zöld fübe. Még egypár órai ut, és mentve vannak. A hegy ettől fogva felfele kopáron terjed s így itt kényte-lenek bevárni az esteli homályt.

Egyszerre rémes ordítás verte fel pihené-sökből, s a hegyalján többszörös pnskalóvések hangzottak, melyek hallattára elszápadtak a sza-badulást már biztosnak hívó bujdosók.

A határörzők Etelkának egy tövisbokron

reczenben mindeddig sem volt szükség községi adó kivételére.

Az egész erdőség tehát — az ugynevezett nagy erdő, apafája, és a savóskut kivételével, — egyes birtokosok és a város által közösen hasz-náltatik; a mi, előlegesen mondvá, igen bonyolult jogviszonyokra mutat; — egyebek közt, a tulaj-doni jog még telekkönyvileg sincs tisztába hozva a hitellekkönyvi törvények szerint.

A városi közös vagyonok és javadalmak rendezésére vonatkozó véleményadás végett, a vá-rosi közgyűlés által, még az 1867-ik évben, bi-zottmány küldetett ki; ez azonban, a tárgy nagy-fontosságával együtt járó nehézségek miatt, még eddig be nem fejezhette munkáját.

E bizottmány több tagja azon véleményben van, hogy ugy lehet az erdősegeket megóvni a további elpusztulástól, és ugy lehet azokat jövőre fentartani és gyarapítani, ha — a tulajdoni jog a városi közönség nevére telekkönyveztetvén, s az egyes birtokosoknak az örök haszonvételi jog biz-tosítottván — erélyes rendszabályok alkottatnak az erdőpusztítás meggátlása végett.

Mi ezen véleményt hibásnak tartjuk, mert ily intézkedéssel a czélt, az erdősegek megóvását és növelését, nem tartjuk elérhetőnek; de jogi tekintetben sem tartjuk kivihetőnek ama ja-vaslatot.

Ugyanis, a kaszállók birtokjoga azon ideig- lenes szerződésen alapul, mely a város és az egyes birtokosok közt a mult évtizedben 1865-ben, kötöttet.

Ezen szerződésben, véleményünk szerint, az egyes birtokosok tulajdoni joga megállapítá-tott és elismertetett. A szerződés, egyebek közt ezen tételt foglalja magában: „Kötelezi magát a város közönsége . . . ezen kaszállót azon mennyi-ségben, a hány boglyás a felmérés alapján 3600 ölelvel kijövend, boglyánként . . . 40 r. forint- jával, a városi közönség által meghatározandó kötelezettségek és feltételek mellett, örökösen átadni . . . Az időközileg teendő részletes fizetések összege is be fog számíttatni az örök szerző-dés alkalmával, a boglyák számaszerint kijövendő örökvételi summába.”

Ezen kitételek szerint, és az örökváltási összegek fizetése és szedése folytán, a kaszálló-birtokosok joga kétségtelenül elismertetett; s csakis a föld termértéke kipuhatólása, és óvó rendszabályok iránt tartotta fent a városi közön-ség, a kaszállóbirtokosok irányában a föltétel-szabhatási jogot, a mi a szerződésben kiköt-ve van.

Innen következik, hogy a városi közönség, az ama szerződésben foglalt lényeges, és a birtok — tulajdonjogra vonatkozó kötelezettségektől nem léphet vissza, és a kaszállóbirtokosok elismert tulajdoni jogára nézve lényeges változtatást nem tehet.

Annálfogva, azon intézkedés, hogy a kaszállóbirtokosok csak örök haszonvételi czimmel bir-janak, egyenesen birtokosok tulajdoni joga vissza-vételére és megsemmisítésére volna irányozva; mert akkor a városi közönség lenne a tulajdonos

észtrevétlenül fennakadt piros kendője által figyel-meztetve, felfedezték az üldözöttek nyomait, s bő-szült kiabálással ugráltak lovaikra megelőzni tö-rekedvén őket. Az egyetlen járható út, nem mesz-sze kigyózdott el a futóktól, mely szakadásból vala ez alakitva, mely kevés hajlással rohant a hegy aljág.

— Barátom — szólt Zoltán — a men-helyet többé elnem érhetjük, haljunk meg lega-lább küzdve hazánk ellenével, csak az fáj hogy a czélhoz oly közel kell meghalni.

— Ti nektek nem szabad meghalni — felett határozott hangon Béla — életetek kell egymá-sért; mig nekem nincs mit vesztenem többé, ha-zám szabadságával mindenem elveszett. Engem nincs mi kössön tovább az élethez, fásult szive-mel haszontalan lom lennék a világban. Menekül-jetek; én feltartóztatom addig az üldözőket mig biztosságra nem juttok. Ne kísértsetek ettől el-tántoritani, ha látnom kellene a pusztulást, mely e haza fiait megfogja tizedelni, kétségbeesésben még önkemet emelhetném életem ellen, mig így szép halállal halhatok meg.

— Nem! szólt Etelka — ezt nem enged-jük, az élet nem játékszer, ha kell, meghalunk mindnyájan együtt. Hazánk történelme elég pél-dát mutat, hogy a magyar nő, megtud kedvesé-vel halni, én boldognak érzem magam, ha a halál-ban is együtt lehetek kedvesemmel; mily édes lesz ha lelkeink együtt repülnek az örök bíró elé, kinél jutalomra talál a méltatlan szenvedés.

(Vége köv.)

T Á R C Z A.

Életet szerelemért.

(Beszély.)

(Folytatás.)

V.

Magyarország déli határszélét környező he-gyek közt, egy őszi reggel három bujdosót látunk, az idegen föld felé közelíteni. A kerek pórkalap-ban, hosszan lecsingő hajjal, a durva öltönyben senki nem ösmerné meg a két honvédtisztet; mig az egyszerű pórruha csak alig képes elfedni Etel-kának kitűnő szépségét.

Három nap alatt szerencsésen jöttek, a hol csak lehetett, a legnéptelenebb helyeken; már csaknem czélnál vannak, még egy előttök levő hegyen kell keresztül menni, aztán mentve van-nak.

Csendesen mennek a bujdosók a tölgyet borító erdőségben, s ha egy tisztás helyen látkörük kiszélesbül, az erdőség felett látják emel-kedni a határhegy körvonalait. — Az erdőben min-den ünnepélyes csendben hallgat, még a bujdo-sók szive is lassítja verését, s a lombokon néha áttörő napsugarak, megaranyozzák utjokat. A hegy aljához érve, megpihennek kissé az erdőben, előt- tük egy magas hegy emelkedik, félig benöve fel-jebb mindig ritkuló erdővel; az erdőszalagot né-hol tisztások szaggatják meg, s a nyíláson kilát-

Debrece 1869

67-73. n. sz.

53, 54. n. sz.

kiegészítő

a birtokos poigárok pedig csak örökhaszonvevők lennének; veszélyes volna ezen visszaesés a birtokosokra nézve, mert a telekkönyvben csak mint haszonvevők fognának beiktatni, és mint ilyenek betáblázás mellett — mire ingatlan vagyoni tulajdoni jog kívánatik — kölcsön pénzt sem kaphatnának; de meg, már egyszer szerződésileg elismert és fizetéssel is erősített tulajdoni jogukban háborítottának meg.

(Folyt. köv.)

Fővárosi értesítő.

** Egy vérlázító ocsmányságról ír, az „Ung. Lloyd.“ Ó maga is így kiált fel: hihetetlen! Egy népes utcán ugyanis két mesterinas összekocczant és egy közbelépő városi komiszárius bicskájával, oly könyörtelenül kiszúrta az egyik szemét, hogy a szerencsétlen gyermek összerogyott.

— Wodiáner Béla, ki Magyarországra nézve württembergi consullá nevezett ki, a belügy-ministerium jelentése szerint f. hó 15-én megkezdette, mint ilyen működését.

— Legközelebb a honvéderosi állomások betöltésére pályázat fog hirdettetni.

— A tanügyministerium által egybehívott enquete bizottság, mely a népiskolákban használandó énekes könyvek feletti bírálatnál is megvolt bizva, mult hétfői teljes ülésében, az ezen tankönyvre kitűzött jutalmat a városunkban is előnyösen ismert nagykőrösi énektanárnak és organistának Szotyori Nagy Józsefnek ítélte oda.

— Az új pesti kikötőből tegnap előtt délután, egy holttestet húztak ki. A hullá már régebb idő óta feküdt a vízben, s a rothadásnak igen magas fokában volt. Valami ifjú munkás lehetett, arczán és koponyáján érzosok sértsékek láthatók, miből valami bűntényre lehet következtetni.

— A pesti esküdtekkel, az esküdtszéki bíróság elnöke Sárkány Imre tudatja, hogy netaláni zavarok kikerülése végett az oly esküdtek, kik a tárgyalásra meg nem jelenhetnének, akadályoztatásukat a bírósággal, a tárgyalás előtt 24 órával annyival inkább tudassák, mert különben a sajtótörvények 28. §-át kénytelen lesz szigoruan alkalmazni.

Pesti röppentyük.

(Julius 20-án.)

Van egy fura kis lap „hírös Szögedében“ úgy hívják, hogy „Szögedi Híradó“, mely az ottani pecsovcsoknak volna organuma. — De nem sok vizet zavar szegény lapocska, jámbor együgyűségében. — Egyik rovata, melyre a szerkesztő legfőbb súlyt látszik fektetni: „Böngészetek az ellenzék tarlóján.“ Ez aztán az együgyű szerénységgel társult cinizmus! Ó nem akarja az ellenzék dus kalászaiból osztályrészt kivenni, mert érzi illetéktelenségét; ő megelégszik az ellenzék tarlóján, annak hulladékával. Hja! „De gustibus non est disputandum?“ Egyébiránt a lég madarainak más a táplálékuk s más az iszap csuszó-mászóinak. . . . Szegény szögedi lapocska! . . .

Ismertem egy uri embert, ki pénzügyi miveleiteit darabig oly eszélyesen vitte, hogy ép akkor látszott anyagi tekintetben legjobban állani, mikor a passiva az activát már jóval meghaladta. De bármily ügyesek legyenek is az ily látszatra számított manőverek, a vízben fuldoklók kétségbeesett kapkodásai azok . . . midőn már a végelmerülés rettentő pillanata nincs messze. . . .

Ez uri ember jutott eszembe akkor, midőn Lónyai pénzügyér ur azt állítja, hogy az „adóképeség Magyarországon az új rendszer uralkodása alatt tetemesen emelkedett.“

Az elmúlt évben Magyarország gabnatermése oly mérvű volt, hogy méltán lehetett „tejjel és mézzel folyó Kánaán földének“ nevezni és mégis: mit tapasztalunk? Hogy az elmúlt évben az egyenesadó 6 millió hiányt mutatott fel; hiába volt foganatba véve a rettenetes kótyavetye! Hja! elmúltak már ama szép napok, midőn ha kopár sziklát varázsvesszővel megcsapokdakt: „aller passer!“ bugyogott a bő forrás! Mai időben hiába fejjük a kutagást, nincs az a Rikárd abbé, aki abból valamit sajtolhasson. Ha volt is bő termés az elmúlt évben: 20 évi idült kört kelle annak árán orvosolni.

Lónyai ur, ha azt épen nem állítja is, hogy nincs semmi baj, sőt egy kis heverő pénz is van a kasszában! annyit mégis mondott, mikép „ha nem eszalodik az 1868-ik év nem fog deficitet mutatni;“ a jelen évre szintén elmondja, hogy ha mind befizetik az egyenesadókat s a közvetett adókkal is hanyattomlok rohannak az emberek a kasszához, akkor csak megélünk valahogy. —

Bizony ez sovány vigasztalás! Különösen mikor a pénzügyminister ur kimutatásából kiviláglik, hogy 14,450,692 frt 3 krral kevesebb volt Magyarország jövedelme 1868-ban, mint amennyit osztrák adósságok s közözügyi költségek fejében a feneketlen kádba töltögetni kelle.

E szerint tisztában volnánk arról, hogy az 1868-dik évi jövedelem „szemünknek s nem szánkunk“ való volt, adósságunk pedig szemláto mást növekedett. — Bizony, bizony furcsa világot élünk!

* * *

Valamelyik pesti lap csodálkozik, hogy Horváth ügyér ur a holt ideynt furdóben akarja tölteni, holott az országháznak gőzfurdójében ugyis eleget mosdatták! . . . Nem rossz ötlet.

* * *

Kamcsatkából . . . vagyis Erdélyországból, akarjuk mondani, nagy lelkesedéssel írnak a lapok, hogy az elmúlt héten a Rodics ezred zenekara a Kölcsey „Hymnus“-ával köszöntött be Kolozsvárra, holott azt eddig még a színházban sem volt szabad a katonai zenekarnak játszani. . . . A szegény ember még a patkószegnek is örül, ha rátalál!

* * *

A „Buzogány“ cz. Egerben megjelenő élel- lapot nem nyomják az egri érseki könyvnyomdában, mivel baloldali szellemben írogat s emellett olykor a reverendák titkait is szellőzteti. — De a tisztelendő paterok nem fogtak ki a furfangos szerkesztőn, mert ez felrusszant hevenyében Pestre s itt nyomtatja a „Buzogány.“ — A tisztelendő pateroknak az nem fért sehogy sem a fejökbe, hogy valaki saját tenyerével nofoztassa magát. . . . Inkább a máséval! . . . *

Külföldiek.

** Brassóban közelebb aratás alkalmával a munkások harmadfél ölnyi mélységű mederszerű üreghez jutottak. Egyike a munkásoknak kíváncsiságból ez üregbe szállott, s nem is jött onnan ki. Erre egy másik munkás ereszkedett kötélen alá, hogy társát a mélységből kihozza, de ő is majdnem áltozatává lón merényletének. — Az üreg romlott levegője ugyanis oly beteggő tette, hogy kórházba kellett őt vinni, hol nem sokára felüdült. A másik munkás élettelen testét csak nehezen lehetett az üregből kivenni. Az üreg levegője meggyújtott szalma által kitisztattván, kiderült, hogy régi gabnás kamara volt, mely azonban századok óta használatlan állapotban hever.

— Betörés a new-yorki Oceanbankba. — New-yorki jun. 28-ki tudósítások szerint, ott jun. 26-tól szombaton estétől jun. 28-ig hétfőn reggel egyike követett el a legvakmerőbb s legelvetemedettebb betöréseknek, és pedig a Fulton és Greenwich-utca szegletén levő Oceanbankba. Az elrablott összeg készpénzben 20—25 ezer dollár.

A bank épülete 7 órakor szombaton este a bankszolga által bezárattott. A banképületet két ember őrizte, ezek közül az egyik bent volt az épületben. Ezenkívül a bankszolga is a bankban hált. — Vasárnap 11 órakor az ő megvizsgálta az épületet, s mindent rendben talált. Amint hétfőn 8 1/2 órakor a bank megnyitattott, vastag porfüst töltötte ki az igazgató szobájából. — A bankszolga a legroszabbat sejtve, az irodába sietett, s ott a butorokat a legnagyobb rendtelenségben találta. —

— Anyi mindenféle szerszám feküdt az irodában szétszórva, hogy egy egész targonca telt meg vele. — Tüstént rendőr után küldtek, s ez megérkezésén, a pénzváltó helyiségbe léptek be. Ennek ajtaja előtt a belső pénzszerény kulcsa feküdt, mely ki volt nyitva. A bolt második ajtajának kulcsát egy pénzes szerényből vették ki, melyet feltörték. A harmadik ajtót befeszítették. Még két pénzszerény volt ezen boltban feltörve, ezek ajtaja diribredarabra szakgatva. — A ficzkók igen óvatosan jártak el. — Ami nehezebb volt, azt ott hagyták, csupán a papírértékekre szorítottak. — Volt még azon helyiségben 100,000 dollár értékű aranyról szóló certifiát, 30,000 darab arany s 300,000 dollárról szóló clearinghousei utalványok, s ezeket nem is érintették. Ellenben 15,000 dollár bankjegyet s 10,000 dol. pénztárjegyet sehol sem találtak. — Továbbá hiányzottak még 20 db. 1000 dol.ros egyesült állami kötvény, s 5 db. ugyan ilyen 500 dol. értékű, azonban ezeknek semmi hasznát nem vehetik, mert ezek sorozata és száma be van jegyezve. A boltban még nagyszámu ládák is feküdtek, melyeket több kereskedő a bankba, mint biztos helyre letéteményezett. Ezek is feltörték, s a bennök volt értékpapírok

eltűntek. A veszteség mintegy 2,500,000 dol. értéket képvisel. Azonban az elrablott értékpapírok legnagyobb része regisztrálva van, s így nehéz lesz azokon tudni. A betörők a bank egyik hivatalnokának O'Kell-nek szobájából törtek át egy nyílást az elnök szobájába. O'Kell a betörés előtt 3 héttel irodájának egy részét egy idegennek adta bérbe anélkül, hogy a bank igazgatóit e felől értesítette volna, s úgy hiszik, hogy ezen ember volt a betörés főszekőze. — Ez Lewis R. Cob-nak nevezte magát, s azt állította, hogy a Chicago életbiztosító-társulat ügynöke. Iróasztalt és ruhaszerényt hozatott az irodába s a mint ezek most megvizsgáltattak, kitént, hogy azok ugy voltak készítve, hogy abba valaki elbujhasson. — Azon szoba fedélzete, melyben a szerény volt, igen vékonyan építettett, s ezen 30 hüvelyknyi nyílást vágtak. — Egy állványt és gyékényeket helyeztek a nyílás alá, — hogy minden zajtól óva legyenek, s az ablakokat is több gyékénnyel fedték be. — A ficzkók által használt és ott hagyott műszerek óda mutatnak, hogy igen gyakorlottak e szép mesterségben. A furók a legünnemebb aczélból valók, a gyaluk; faltörő vasak, reszelők, tolvajkulcsok, kalapácsok, csavarok mind oda mutatnak, hogy nem lehetek ujonczok. Két karszorítót, több tört és töltényt, s köteleket hagytak ott, mi a felől tesz bizonyosságot, hogy a gazficzkók el voltak szánva minden beavatkozást rablómunkájokba határozottan visszautasítani. Még arra is ráértek, hogy vacsoráljanak, mert aprómarha csontok és pálinka is heverték az asztalva. A rendőség ugyan kezébe vette dolgot, de alig hihető, hogy a tetteseknek már nyomára jöhessenek.

— Czigány szerencse. F. hó 19-én király ő Felsege d. e. Luxemburgba kocsizott, s a Favoritenstrassen egy czigány a sebesen robogó koci előtt esdő arczczal kalapját tartotta ki. Ő Felsege a kocsit megállította, s ki irhatja le a czigány meglepetését, midőn 6 db. szép fényes Lónyai forintost látott kalapjába repülni.

Belföld.

— A Madarász és Asztalos-féle megszökés vizsgálatára Szászi László lett kiküldve az igaz. min. részéről, azonban a szökés részleteiről semmi bővebbet sem lehet tudni. A két fogoly ideiglenesen a sajtóvétségért elítéltek számára rendelt magán fogházba volt zárva, ez épen nem börtön-szerű, egyszerű ajtókkal és zárrakkal. Madarász szombaton este betegség ürügye alatt vörös bort hozatott, de azt az öröknek engedte által, s aligha az örök valamit nem tudnak a dologról, mert a borban a vegyész vizsgálat szerint az ópiumnak semmi nyoma. A hátrahagyott levélben fogságukat törvénytelennek nyilvánítták. A szökevényeknek semmi nyoma; messze nem igen mehettek. A hatóságok táviratilag lettek értesítve a szökés felől.

— A m. k. belügyministerium Békésmegyét újból további egy évre rögtön bíraskodási joggal ruházta fel a rablók, rablógyilkosok és azok bűntársaira nézve.

— A Komáromban fekvő csapatok az ottani kedvezőtlen egészségi állapotokról panaszkodnak. A közös hadügyminister szigorú vizsgálatot rendelt el, s az egészségi ügy szabályozásáig a legénységnek a szolgálatban többféle könnyítést engedélyezett.

— Az előkészítő autonomiai congressus bevégezte munkálatait, s azokat a szathmári püspök Biró László már át is nyújtotta a herczeg primásnak.

** Szegeden egy külvárosi kutba esett valahogy egy disznó. A gazda 5 ftot ígért az ott lézengő sihedernek, ha lemászik a kutba s rákötí a zsineget a disznó lábára. A fiut lelkesítette a honorarium, neki indult, a kut közepén azonban elszedülve lezuhant és belefult a vízbe.

□ Ez is szép életkor. Nagybánya mellett alig fél mérfölddel felebb eső Giró-Tóthfaluban él egy igen öreg asszony, ki maga sem tudta soha hogy hány éves. A nagybányai torony égésekor figyelmeztették az öreget is a nagy tüzre, mely a korom sötét éjszakában 5—6 mérföldre is borzasztó látványt nyújtott, s mily végtelen volt a falubeli bámulók csodálkozása, midőn az öreg ugy nyilatkozott, hogy egy torony-égés nem méltó oly nagy bámulásra, látta ő már midőn azon torony másik négy társával s a templommal együtt égett, (1769) az volt ám csak a nagy tűz.

Több oldalról hozzá intézett kérdésekre elmondta, hogy azon „igazi nagy tűzkor“ ő olyan eladó forma nagy lány volt már, Nagybányán született, de mikor nem tudja. — A nbányai anyakönyvekben utána nézvé az öreg asszony születésének: kisélt, hogy most 119 éves s így csakugyan híven emlékezhetik az 1769-iki torony s templomégésre, mert akkor már 19 éves volt.

Eladó ház

Nagyujtetez elejé az 1704. sz. a. **Kőház** utána való földével örökáron eladó. Értekezhetni iránta Debreczenben Oláh Károly ügyvéddel. 35.—2—3

Hirdetmény.

Van szerencsém Posszert János urnak tiszta kezelé-ü érmelléki finom és többféle asztali, remkülönben szárg-szárdi üvegezett borait, minálam levő bizományi raktárát a t. cz. közönségnek olcsó áron figyelmébe ajánlani teljes tisztelettel 19.—5—5 **Kalatay András,** a „Fehér lo” vendéglővel szembe.

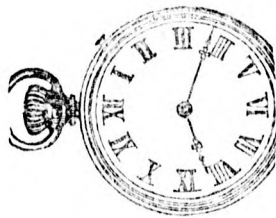
Eladó fekvő birtok.

A Vargakertben 12 kapa-föld, részint 6 kapa szőlő, lugas-sal, körül nemes faju öltött termőgyümölcsfákkal mindegyemű szüretelő-edényekkel 6 kapa luczernással s egy jó állapotban levő Biggettse teletermő-fákkal, szabadkézű örökáron eladó. — Értekezhetni lehet Szabó József tulajdonossal, Szécsényi utca 1658. 30.—5—3.

Antalfy Lajos

órás Debreczenben.

(Beltje a városbára piaci részén levő „Törökház” emizett földany., szivar-s lötyeg-eladási helyiségével egybekötöttéshen.) Van szerencsém a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani a legújabbban felszerelt **óra-raktáramat**, a lehető legelősebbára **le-szállított áron, egy évi irás-beli jótállás mellett.**

Ezist hengeróra 1 rubinóra — 15—18
jártó patent üveggel — 8—12
Finomabb ar. szegélyvel ugró — 11—12
Egész aranyozott compassal — 12—15
Angol miniatúra lapos kristály-remontoir — — — 25—56
üveggel — — — 15—14
Gazdasági óra remontoir — — — 15—16
Ezist horgonyórák 15 rubin — — — 14—16
kőre, patent üveggel, ugró — — — 14—16

Ezen példánál felülzött órák olcsóságához képesti jutányos árak mellett ajánlom arany urí és női óráim-t, francia 8—14 napig járó és tük; márt-vány, a labástrom, bronz s vas öntvénytoke üveghorított alatt levő asztali és függő aranykeretes óráimat, inga (pendul) órákban a legelősebbtől a legnaggyobbig, tökéletesen kielégítő nagy választékban.

Schwarzwaldi faló óráim hihetetlen olcsó árért, kezdve 1 ft 50 kron színén egy évi jótállás mellett.

Órákat cserébe elfogadok valódi értékekben, s mivel nálam határozott ár van, s ára minden jószágon rajta van, a csere a t. cz. közönség részéről igen könnyű és biztos.

Vidékkről megrendelések a levél átvételétől számítva 5 nap mulva küldetnek szét, mivel elven, csakis egész tökéletes kipróbált állapotban levő órákat adni ki üzletemből.

Kijavítások elvállaltnak s érték a legmegelőzettebb ért kérek. **Egy jó házból való fiatal ember,** ki a magyar és német nyelvben jártas, tanonczul elfogadtatik. 1. 3—10

5. Belgiumi szab. 6—10
szekér-kenő
5 nagy éremmel kitüntetve.
Angol lackkátrány.
Fekete és vörös angol
patent asphalt-tetőlemez
Hydraulikus
cement-mész,
GYPSZ
és
tűzmentes téglák
jutányosan kaphatók
Stenzel Józsefnél
Pest, molnárutca 20. sz.

Külföld.
— A törökországi és egyiptomi lapok folytonosan polemizálnak egymással. A „Nil” egyenesen felszólítja az alkirályt, hogy szakítson a portával

A Lajthántulról.
— A vasuti congressus a császárnál. A német vasuti congressus küldöttei kedden délután Schönbrunnban tettek látogatást, s ott a Felsőé által fogadtattak: 4—5 óra közt gyűlt össze a küldöttség a városi park gyógytermében, s innen indultak kocsikon Schönbrumba. A park kapujában a várkapitány által fogadtattak, s a kertfelügyelő és az állatsereglet igazgatója kíséretében megtekintették a híres kert különböző nevezetességeit. Miután a küldöttséghez igen sokan csatlakoztak, a menet igen imponant látványt nyújtott. Az állatkerben az állatok etetése a vendégek jelenlétében történt. Innen a Neptun csoportozalhoz mentek, hol is a vízművek teljesen megnyitattak. Hét órakor, az elfogadás idejékor a küldöttség a kastélyba vezetett fel, s a nagy elfogadási teremben az egyes társulatok szerint csoportokra oszolva, félkörben foglalnak helyet. Jelen voltak: miniszterek közül Beust, Becke, Kuhn, Andrassy, Lónyay, Festetics. Hét óra után valamivel megjelent a Felsőé, s a congressus elhékétől Fournier titkosságostól rövid beszédben üdvözöltetett. — A Felsőé ezután örömet nyilvánítá, hogy a német vasuti congressus követét fogadhatja, s egyenként bemutatattá magának a küldötteket, kiknek mindenkéhez pár barátságos szót intézett. A bemutatás után a követek háromszorosán üdvözölve a császárt eltávoztak.

Nagyon sajnáljuk, hogy nevét nem közölhetjük, mivel azt jelen tudósításunk kufforrásra is elfelejtette.
** Boros-Jenőben szép példa mutatott fel az egyenlőség és testvériség magasztos eszméje folytán. Ugyanis Bildhauer Jakab ur kis gyermekének a zsidó szertartások szerinti felavatása ment végbe, mely ünnepélyes eszelekvénynél a keresztatyja szerepét a borosjenői uradalom igazgatója Szabó Alajos ur, a keresztanyai szerepet pedig Atzél Bohus Emília ó nagysága viselte.

s tegye fel fejére a Pharaók koronáját. Ehhez úgy is van joga; a sultán beteg ember — s a török birodalom a feloszláshoz közeleg. Erre a „Turquie” e következőkben felel: „Ily czikkkel szemben, melyek az egyiptomi kormány tudtával jelennek meg, mi meg azon kormányzó letételét követeljük, ki legszentebb kötelességeit sértette meg.” Tudjuk, hogy a Khedive, folytatja a török hivatalos lap, „nyugtalanítva azon hideg fogadtatás által, melyben az európai udvaroknál részvél, rövid időn meg fog jelenni a maga kimmentésére Konstantinápolyban. De ki fog itt majd az ó javulási ígéreteinek hitelt adni? A magát függetlennétevés eszméje már egészen erőt vett az alkirályon, és semmi a világon nem képes őt lebeszélni arról, hogy ez eszméjével véglegesen szakítson. Megfogja ugyan magát alakzni egy pillanatra, de a legelső legjobb alkalommal újból kísérletet tesz, ha a sultán meg nem fosztja őt méltóságától.” Különben a czikkirő hozzá teszi, hogy ez neki magán nézete, s e czikk írására semmiféle hivatalos sugalmazást nem nyert. — Hogy az alkirály vagy elbukik, vagy függetlenné lesz, az bizonyosnak tekinthető.

— A jul. 19-iki „Drezd. Journal” feltűnő módon demontirozza a gr. Beust által báró Wernerhez menesztett sürgönyben foglalt azon passust, hogy Drezdában kísérletek tettek volna Beust grófnak a belga vasuti kérdés tárgyában magatartása felől való itéletére Ausztriára nézve kedvezőtlen irányban befolyást gyakorolni. Beszélőbb bizonyítékot arra nézve, hogy a szász kabinetre Berlinből a legnagyobb pressio gyakoroltatik, ezen demontinél gondolni sem lehet. A vöröskönyv ezen panasza egész általánosságban van tartva, s egy hatalom sines megnevezve, a mely Drezdában Ausztria ellen ily ellenséges befolyást gyakorolt volna, bár az itteni diplomatikus körökben nyílt titok, hogy az itteni porosz követ volt az, ki Gróf Beustnak Gróf Wimpfenhez menesztett sürgönyét az említett módon igyekezett magyarázni. Daczára azon discretionak melylyel Beust a Werner-féle sürgönyben a drezdai porosz üzemeket csupán érinti, Berlinben a kormányférfiak még is találva érzék magokat, s a „qu is'excuse s'accuse” — val nem gondolva, minden ilyes beavatkozást keréken tagadnak. A világ ámitására tehát Berlinben, s Drezdában is mindent elkövetnek, de minden ravaszságuk daczára azon egy dolog felől még is megfélejtkeztek, hogy

hála az égnek a világtörténelmet sem Drezdában, sem Berlinben nem készítik.

Legujabb.

— B. Könitz Miksa, a Friedenthal házon elkövetett nagyszerű lopásért másfél évi börtönre íteltetett. — Enyhítő körülményül szolgált, hogy az általa eldugott 20.000 ft hollétét felfedezte.
— Bécs, jul. 21. A reicksrath delegatiojában ma Beust gr. a tiszti fizetések felemelése mellett emel szót; — s ezt avval indokolja, hogy ezeknek nemcsak a külső, de az alkotmány belső ellenségei ellen is kellend küzdeni.
— Bécs, jul. 21. A magyar delegatio katonai osztálya ma ismét gyűlést tartott, de semmi határozat nem hozatott, 5 pont felett volt vita. — A legtöbb bizottmányi tag még nagyobb levonsokakat akar tenni.
— Páris, jul. 21. A tierpárt interpellálói tegnap tartott gyűlésében egyhangulag elhatározottat, hogy az interpellatioban formulázott eszmék és elvek mellett szigoruan megmaradnak, s ök is elnapolják magokat a törvényhozó testület megnyitásáig.

Közgazdaszat.

— Eperjesről f. hó 20-ról írják: Csaknem mindennap esik nálunk az eső, ami igen hátráltatja az aratási munkákat. Legutóbbi gabnavásárunk középszerű látogatásnak örvendett. Az árak a következők voltak: Buza 4 ft 50 kr, rozs 2 ft 90 kr, árpa 2 ft 50 kr, zab 2 ft 50 kr, kása 5 ft 50 kr, tengeri 2 ft 90 kr. — Marhahus fontja 20 kr, szesz itezéje 23 kr.
— Pest, jul. 21. Ma az idő feltűnően szép volt, a forróság növekedőben. A hőmérő + 25°, a légmérő 28° 6'' mutat. — A gabnaüzlet ma is jelentéktelen volt, csekély forgalommal. Csakis a malmok vásároltak. Mintegy 10.000 mérő kelt el. Más gabnanemekből szót sem érdemel az eladás, 80—90 μ -os buza 5 ft 32 kr, 86 μ -os 4 ft 80 kr, 83 μ -os 4 ft, többnyire 3 hóra, mérőnkint, mind vámmázsa szerint. Rozs 78—80 μ -os 3 ft 30 kr, új árpa 69—72 μ -os 2 ft 30 kr, bánáti kukoricza 2 ft 27 kr.

Bécsi tőzsde jul. 22. cs. arany 593. ezüst 122.25.

H I R D E T É S E K.